

عنوان مقاله:

تعامل کلام و فقه سیاسی در ولایت فقیه

محل انتشار:

دوفصلنامه فقه و سیاست، دوره 1، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسنده:

قاسم ترخان - دانشیار پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، قم، ایران.

خلاصه مقاله:

ولایت فقیه رکن و مبنای اساسی در حوزه سیاست اسلامی و درواقع عنصر جهان‌شمول از «نظام سیاسی اسلام» است. پژوهش پیش‌رو با استفاده از روش کتابخانه‌ای در گردآوری اطلاعات و روش توصیفی تحلیلی در استنتاج دیدگاه و روش اجتهادی در کارکردها و برایندها به این پرسش پاسخ می‌گوید که آیا ولایت فقیه صرفاً یک بحث فقهی است یا باید آن را از امور بینارشته‌ای به شمار آورد که برخی از وجوه آن را باید در علم کلام پی گرفت؟ اگر احتمال اخیر درست باشد، علم فقه و کلام چه تعاملی در مسئله ولایت فقیه با همدیگر دارند؟ حاصل بررسی وجوه تعامل کلام و فقه در سه حوزه مبادی، تصدیقیه و توجیهی به نتایج زیر منتج شده است: الف) در حوزه مبادی، تصوریه ولایت در کلام با ولایت در فقه متفاوت است؛ همچنین با توجه با مباحث کلامی و فقهی می‌توان معنای درستی از اطلاق ولایت فقیه ارائه کرد. ب) در حوزه مبانی تصدیقیه اصل و مشروعیت ولایت فقیه منوط به پذیرش جامعیت دین و نظریه انتصاب یا مجموعی است. اگرچه تبیین یک رکن در نظریه مجموعی بر عهده فقه است، تبیین رکن دیگر در نظریه اخیر یا تمام رکن در نظریه انتصاب بر عهده کلام است. ج) در حوزه توجیه هم می‌توان نقش کلام و فقه را مشاهده کرد. کلام می‌تواند ناظر به اصل جعل الهی و فقه ناظر به فعل مکلفان که از سنخ باید و نبایدهاست، از این دلایل استفاده کند.

کلمات کلیدی:

علم کلام، ولایت فقیه، قلمرو دین، جامعیت اسلام، مشروعیت، ولایت مطلقه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1152487>

